

ERIC MECKING

GELD
GOUD EN
ZILVER

GEHEEL
HERZIENE
3e DRUK

VERLEDEN, HEDEN EN EEN
HANDLEIDING VOOR DE TOEKOMST

Colofon:

M&M Publishing

Copyright © 2025 Eric Mecking, Alkmaar

Niets uit deze uitgave mag worden verveelvoudigd, opgeslagen in een geautomatiseerd gegevensbestand en/of openbaar gemaakt in enige vorm of op enige wijze, hetzij elektronisch, mechanisch, door fotokopieën, opnamen of op enige andere manier zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van de uitgever.

Grafische verzorging: Armando van Bruggen, bruggndesign.nl

NUR 784, 794

ISBN 9789081502986

Geheel herziene derde druk, augustus 2025

Inhoud

Voorwoord	6
Deel 1	8
Inleiding	9
1. Het begin: goud als geld	16
2. De eerste ‘moderne’ banken	28
3. Het eerste papiergeld, de eerste miljonairs en twee Franse faillissementen	35
4. Het Amerikaanse papiergeld: Continentals, greenbacks en greybacks	58
5. De goudstandaard en de grote bloeiperiode	70
6. Het Duitse hyperinflatiedrama	83
7. De goudwisselstandaard	98
8. De goud-dollar standaard en ons papiergeld	115
Deel 2	136
9. Waarom goud kopen?	137
10. Goud blijft altijd geld	139
11. Goud beschermt jouw vermogen	143
12. Goud als belegging	165
13. Waarom zilver kopen?	181
14. Goud en zilver kopen: een handleiding	188
Geraadpleegde literatuur	234
Bijlagen	
1. De geschiedenis van goud en zilver in jaartallen	237
2. De belangrijkste websites voor inkoop en verkoop van edelmetalen	247
3. De Regeling voor beleggingsgoud	248
Fotoverantwoording	250

‘Als u moet kiezen tussen enerzijds het vertrouwen in de natuurlijke stabiliteit van goud en anderzijds de eerlijkheid en intelligentie van regeringsleiders, dan moet ik u, met alle respect voor deze heren, adviseren om, zolang het kapitalistische systeem het volhoudt, voor goud te kiezen.’

George Bernard Shaw (1856-1950)

*‘Als mensen vandaag het geldsysteem begrijpen,
breekt morgen de revolutie uit.’*

Henry Ford (1863-1947)

Voorwoord

‘Door een voortdurend proces van inflatie kan de overheid, in het geheim en ongemerkt, een belangrijk deel van de rijkdom van haar burgers in beslag nemen.’

John Maynard Keynes (1883-1946)

In tijden van geopolitieke en financieel-economische crises blijkt keer op keer dat burgers het vertrouwen in papiergeld verliezen. Vandaag de dag geldt dat voor veel valuta's en vooral voor de wereldreservevaluta: de Amerikaanse dollar. De geschiedenis leert dat valuta's geen eeuwig leven hebben en vaak verdwijnen. Want valuta's en papiergeld zijn beloftes van overheden die altijd worden gebroken. Goud daarentegen is geen belofte, maar een bezit en een bezit dat al duizenden jaren zijn rol als geld vervult.

Daarom zoeken steeds meer mensen hun toevlucht in goud en in zilver. Deze fungeren als een betrouwbare barometer voor de wereldwijde geopolitieke en financiële onrust. Zelfs centrale banken vullen al jarenlang hun goudreserves aan en verminderen hun dollarreserves.

De telkens terugkerende prijsrecords voor goud en zilver voorspellen weinig goeds. Mensen vrezen de toekomst en zullen de komende jaren massaal hun vertrouwen in valuta's verliezen, wat de vlucht naar goud en zilver alleen maar zal versterken. Investeren in edelmetalen is dan ook een serieuze overweging als verzekering tegen een mogelijke instorting van het financiële systeem.

Hoewel goud en zilver de afgelopen jaren sterk in waarde zijn gestegen, is de opmars nog niet ten einde. De goudprijs bereikt telkens nieuwe hoogterecords en zal dat blijven doen. We gaan een gouden toekomst tegemoet.

De interesse in goud en zilver als belegging, als investering en als bescherming van je vermogen is overweldigend. Toch is er, ondanks de vele gesprekken over het onderwerp, weinig over geschreven. Boeken over goud en zilver zijn nog steeds bijna net zo schaars als de edelmetalen

zelf, vooral in het Nederlandse taalgebied. Bovendien zijn veel Nederlanders en Belgen om uiteenlopende redenen nog steeds terughoudend om edelmetalen aan te schaffen.

Daarom dit boek. Het is geen uitputtende geschiedenis van goud en zilver, maar het behandelt een reeks aansprekende historische voorbeelden die de bedreigingen en kansen van nu goed in kaart brengen. Het belicht historische periodes waarin geldsystemen ten onder gingen en het beschrijft hun verloop. Ook de huidige situatie wordt geanalyseerd, waaruit zal blijken dat we opnieuw op ramkoers liggen. Dit keer echter is de dreiging niet nationaal, maar internationaal en zelfs mondiaal. Dat is het eerste deel van het boek: de historie.

'Geschiedenis is de moeder van de waarheid, de getuige van het verleden, het voorbeeld voor het heden en de voorspeller van de toekomst'.

Miguel de Cervantes, (1547–1616)

Wanneer je overtuigd bent van de noodzaak om een deel van je vermogen in goud en zilver om te zetten, rijst de volgende vraag: wat moet je kopen? Goud of zilver? Staven of munten? Mijnbouwaandelen, certificaten of derivaten? Daarna volgt de kwestie: waar koop je het en waar bewaar je het? Thuis? Bij de bank? Bij een externe opslag? En hoe groot zijn de risico's? Wat gebeurt er bij een inbraak, een bankfaillissement of een diefstal uit de kluizen? En de cruciale vraag: wat zal de prijs van goud en zilver doen in de komende jaren, en wanneer is het moment om te verkopen? Dit alles wordt beantwoord in het tweede deel: de handleiding.

Na het lezen van dit boek weet je niet alleen waarom je goud en zilver moet kopen, maar ook in welke vorm je moet kopen, bij wie je moet kopen, waar je het moet bewaren en wanneer je het moet verkopen. Kortom, een onmisbaar boek voor eenieder die meer wil weten over geld, goud en zilver.

DEEL

1

Inleiding

‘Pessimisten klagen over de wind, optimisten verwachten dat die zal draaien, realisten stellen gewoon hun zeilen bij.’

William Arthur Ward (1921-1994)

Door de eeuwen heen hebben mensen allerlei objecten als ruilmiddel gebruikt: schelpen, stenen, kralen, tabak, ijzeren en edelmetalen munten. Ze werden gekozen vanwege hun schaarsheid en duurzaamheid, waardoor ze hun waarde behielden. Uiteindelijk bleven goud en zilver als de meest betrouwbare opties over. Eeuwenlang waren gouden en zilveren munten dan ook de standaard betaalmiddelen in de wereld.

Met de groei van de handel en de bevolking nam ook de vraag naar geld toe. Om aan die vraag te voldoen, moest ook de hoeveelheid goud en zilver toenemen. Eeuwenlang probeerden alchemisten daarom gewone metalen in goud te veranderen, maar tevergeefs.

Vanaf de 17e eeuw werd papiergeld geïntroduceerd als een praktische vervanging voor goud en zilver in het dagelijkse handelsverkeer. Papiergeld was lichter en handzamer, vooral bij grote bedragen. Voorwaarde was wel dat het volledig gedekt werd door goud en de hoeveelheid papiergeld nooit groter werd dan de goudreserve in de kluizen.

Geleidelijk ontdekten depothouders dat niet alle geldbiljetten tegelijk werden ingewisseld voor goud. Dit leidde tot het idee dat een deel van het goud kon worden uitgeleend tegen rente of dat er meer papiergeld kon worden uitgegeven dan de werkelijke goudvoorraad. Uiteindelijk werd de koppeling tussen goud en papiergeld losgelaten. Dat was een verregaande hervorming met verstrekkende gevolgen, tot op de dag van vandaag.

Geld heeft geen intrinsieke waarde. Het functioneert als betaalmiddel puur op basis van vertrouwen – het zogeheten ‘fiatgeld’. Maar hoe handhaaf je dat vertrouwen? In het begin stimuleert een toename van de geldhoeveelheid de economie. Maar de verleiding is groot om steeds meer geld bij te

drukken, wat uiteindelijk leidt tot overmatige geldcreatie en tot rampzalige gevolgen. Toch kregen fiatgeldsystemen steeds opnieuw een kans, omdat overheden papiergeld eenvoudig konden manipuleren en bijdrukken.

Schelpen, stenen, kralen, tabak, ijzeren en edelmetalen munten zijn door de eeuwen heen als ruilmiddel gebruikt

In dit boek worden vijf historische voorbeelden beschreven, die aantonen hoe geldsystemen telkens opnieuw falen door overmatige geldcreatie en verlies van vertrouwen.

1. Het systeem van John Law (1716-1720): De Schotse econoom en bankier John Law introduceerde een revolutionair monetair systeem in Frankrijk, gebaseerd op papiergeld in plaats van edelmetalen. Zijn Mississippi-bubbel groeide snel, maar eindigde in een spectaculaire financiële ineenstorting toen het vertrouwen in de uitstaande bankbiljetten verdampte.

2. De Franse Revolutie (1790-1797): Tijdens de revolutie probeerde Frankrijk zijn oorlogen en schulden te financieren met de uitgifte van de assignaten, een vorm van papiergeld gedekt door geconfisqueerde kerkelijke eigendommen. Overmatige geldcreatie leidde tot hyperinflatie en uiteindelijk tot de totale instorting van het systeem.
3. De Amerikaanse Onafhankelijkheidsoorlog (1775-1780): De jonge Amerikaanse republiek financierde haar strijd tegen Groot-Brittannië grotendeels met de uitgifte van de zogenaamde Continental Currency. Door massale geldcreatie verloor dit papiergeld vrijwel al zijn waarde, wat resulteerde in de uitdrukking 'not worth a Continental'.
4. De Amerikaanse Burgeroorlog (1860-1865): De strijd tussen noord en zuid liep uit op hyperinflatie waarbij de noordelijke munt, de greenback, het overgrote deel van zijn waarde verloor en de zuidelijke munt, de greyback, bijna helemaal waardeloos werd.
5. De Weimarrepubliek (1919-1924): Na de Eerste Wereldoorlog werd Duitsland geconfronteerd met torenhoge herstelbetalingen. De regering probeerde deze schulden te verlichten door de geldpersen op volle toeren te laten draaien. Dit leidde tot hyperinflatie waarin het geld waardeloos werd, de samenleving door-draaide en het slechtste in de mens naar boven kwam. Het heeft diepe sporen nagelaten in de Duitse mentaliteit ten aanzien van geld en inflatie.
6. De westerse wereld (vanaf 1971): In 1971 beëindigde de Amerikaanse president Richard Nixon de inwisselbaarheid van de dollar voor goud, waar-mee de laatste restanten van de goudstandaard werden losgelaten. Sinds-dien zijn alle belangrijke valuta's fiatgeld geworden en zien we een exponentiële toename van schulden en geldcreatie, wat tot vele financiële crises leidde. Tot op de dag van vandaag.

Deze voorbeelden laten zien dat wanneer regeringen en banken onbeperkte controle krijgen over geldcreatie, het systeem uiteindelijk instort door inflatie, schulden en verlies van vertrouwen.

De eerste vijf geldstelsels waren nationaal en hielden gemiddeld vijf jaar stand. Het laatste, geïntroduceerd in 1971, ontwikkelde zich geleidelijker, langzamer en op mondiale schaal. Ditmaal was het geen nationaal experiment, maar een wereldwijd systeem dat vrijwel alle westerse landen omvatte. Hoe langer het systeem blijft voortbestaan en hoe meer landen erbij betrokken raken, hoe groter de uiteindelijke crisis zal zijn.

Elke episode begon met de beste bedoelingen. Aanvankelijk stimuleerde de toename van de geldhoeveelheid de economie. Al gauw werkte dit gratis geld als een verslavende drug: steeds grotere hoeveelheden waren nodig, terwijl het effect steeds korter aanhield. Dit leidde tot een onstuitbare geldcreatie tot het moment waarop de persen het niet meer aankonden, het publiek zijn vertrouwen in geld verloor, de zeepbel knapte en iedereen weer terugviel op goud en zilver.

Geld moet schaars blijven om zijn waarde te behouden. Goud voldoet bij uitstek aan dit criterium. Het is een rekeneenheid en ruilmiddel dat bovendien – in tegenstelling tot papiergeld – intrinsieke waarde heeft. Door de eeuwen heen is goud dan ook een begeerd metaal gebleven, waarmee bezitters zich konden beschermen tegen valuta devaluaties en bankfaillissementen.

Een mijlpaal in de geschiedenis van goud was de invoering van de goudstandaard door Groot-Brittannië. Daarmee werd de waarde van het pond sterling gekoppeld aan goud. Oorspronkelijk betekende een pond sterling letterlijk een pond zilver. Dankzij deze standaard kon het Britse pond overal ter wereld worden ingewisseld voor een vaste hoeveelheid goud. De hoeveelheid papiergeld stond in een vaste verhouding tot de goudvoorraad, waardoor de overheid geen inflatoire politiek kon voeren. Het gevolg: het vertrouwen in de munt bleef intact. Gedurende de 19e eeuw behield het pond zijn waarde en werd het wereldwijd als betaalmiddel geaccepteerd.

Valuta's en papiergeld zijn beloftes van overheden die bijna altijd worden gebroken. Goud daarentegen is geen belofte, maar een bezit dat al duizenden jaren fungeert als geld.

De rol van goud beperkte zich niet tot het buitenland. Ook binnen Groot-Brittannië bleef goud een belangrijke pijler van het geldsysteem. Bankbiljetten waren vrij inwisselbaar tegen gouden munten, die een groot deel van de geldcirculatie vormden. Dit systeem wekte vertrouwen in papiergeld, omdat het altijd kon worden ingewisseld voor fysiek goud. De centrale bank hield een aanzienlijke goudreserve aan, niet alleen om internationale verplichtingen na te komen, maar ook om bankbiljetten van burgers in te wisselen. Internationale betalingen werden verricht in goudstaven, terwijl binnenlandse transacties in gouden munten plaatsvonden.

Bijna anderhalve eeuw geleden triomfeerde het goud als geld op het zilver en vond de goudstandaard in bijna heel Europa navolging. Dit bracht stabiliteit en beperkte de geldgroei, wat leidde tot vaste wisselkoersen. Het algemene prijspeil bleef daardoor grotendeels gelijk. In Groot-Brittannië bijvoorbeeld veranderde het prijspeil nauwelijks tussen 1816, toen de goudstandaard werd ingevoerd, en 1914 toen die werd afgeschaft. De staatsschuld verminderde zelfs, van 843 miljoen pond sterling in 1818 naar 706 miljoen pond in 1914. Jaren van milde inflatie werden afgewisseld met jaren van milde deflatie. Opgeteld was er sprake van 48 jaar inflatie en 54 jaar deflatie, wat resulteerde in een stabiel prijsniveau.

De goudstandaard hield stand tot aan de Eerste Wereldoorlog, die in 1914 uitbrak. De meeste oorlogslanden – behalve de Verenigde Staten – verbraken de koppeling met goud om de oorlog te kunnen financieren. Hierdoor konden de oorlogskosten enorm oplopen en duurde het conflict veel langer dan gedacht. Had men vastgehouden aan de goudstandaard, dan had de oorlog slechts enkele maanden tot een half jaar geduurd, zoals destijds werd verwacht. In werkelijkheid sleepte het conflict zich 4,5 jaar voort.

Sinds 1914 heeft het papiergeld de functie van betaalmiddel steeds meer overgenomen. Niet door vertrouwen, maar door overheidswang: het werd als wettig betaalmiddel verplicht gesteld. Het weigeren van papiergeld kon leiden tot boetes. Overheden van oorlogvoerende landen riepen hun burgers zelfs op hun goud en gouden munten in te leveren in ruil voor papiergeld als bijdrage aan de oorlogsinspanning.

Aangezien goud vanaf 1879 een vaste waarde had van 20,67 dollar per ounce, viel er lange tijd geen winst mee te behalen. Dat veranderde ook niet toen president Franklin Delano Roosevelt in 1934 de goudprijs verhoogde naar 35 dollar per ounce om de economie uit de deflatiespiraal te trekken. Slechts enkelen profiteerden hiervan, want het particuliere bezit van goud werd tegelijkertijd verboden. Pas vanaf 1971, toen president Richard Nixon de dollar loskoppelde van het goud, werd speculatie op de goudprijs weer mogelijk. De gevolgen waren ingrijpend: het systeem van vaste wisselkoersen stortte in, de dollarkoers kelderde en de goudprijs explodeerde. De wereld ging een van de heftigste inflatieperiodes uit de geschiedenis tegemoet.

In de context van eeuwenlange geschiedenis is deze extreme prijsstijging uitzonderlijk. Hierbij speelden steeds grotere overheidsuitgaven een cruciale rol. Bovendien hoefden banken sinds het midden van de 19e eeuw steeds minder eigen kapitaal aan te houden. Waar dat eerst 70 procent was, daalde het naar 15 procent tijdens de Grote Depressie en naar slechts 8 procent na de Tweede Wereldoorlog. Dit leidde tot een gestage toename van geld en krediet.

De opgebouwde schulden hebben decennialang de westerse economieën aangedreven. Maar nu de limiet bijna is bereikt, zal de crisis aanhouden tot deze schulden substantieel zijn afgebouwd en het vertrouwen is hersteld.

De waarde van papiergeld staat of valt met de geloofwaardigheid van de overheid. Verlies van vertrouwen in geld leidt onvermijdelijk tot wantrouwen in de markt en de maatschappij als geheel. Misbruik van het financiële systeem vormt een bedreiging voor het politieke systeem en leidt vaak tot corruptie en chaos. Veel landen kennen een centrale bank die als 'lender of last resort' (geldschieter in laatste instantie) moet voorkomen dat een land in financiële chaos afglijdt. Maar wat als de centrale bank zelf op instorten staat?

In de geschiedenis van papiergeld keren enkele verschijnselen steeds terug. Vrijwel elke 'oplossing' voor een crisis creëert nieuwe misstanden en daarbij wordt de complexiteit gebruikt om de waarheid te verhullen in plaats van te onthullen. Ook maken mensen telkens dezelfde fouten. Er

zijn dus lessen te leren. Tijdens financiële crises halen mensen uit wanhoop en onzekerheid hun geld van de bank, terwijl zij hun tegoeden laten staan als zij geloven dat hun geld veilig is. Zelfs een gerucht kan leiden tot een bankrun. Zodra het gerucht gaat dat een bank niet kan uitbetalen, ontstaat een stormloop en eisen mensen hun geld op waardoor een bank in de problemen komt.

Daarnaast grijpen mensen in tijden van oorlogsdreiging of financiële crisis vaak terug op goud. Geen enkele anti-goud propaganda, hoe intens ook, heeft ooit het vertrouwen in goud kunnen ondermijnen. Papiergeld kan immers nooit dezelfde zekerheid bieden als zuiver goud.